

Vlăstarul Hare anul XVIII.

CUPRINSUL :

V. V. HANEȘ	Activitatea liberă a elevilor.
LEON LEONIDA	Literatura tineretului.
AUREL P. HAGIU	Glossă pentru cei ce vin.
Lt. AV. MARIUS POPIȘTEANU	Ultima Gardă.
ANDREI BARDESCU	Note de călătorie.
COSTEL NAGHI	Însăilări pe arniciul gândului.
NICU TRONARU	Și
MIRCEA BOTEZ	Surseri.
DAN MIHĂILESCU	Preparație în munții noștri.
GH. STĂNESCU	Bârsu.
TEODORESCU A.	Firdusul marele poet persan.
VICTOR BASARAB	Bunicul.
DAN SDROBICI	Secolul XVII.
IRINA TEODORESCU	Muzică
DINU TĂTĂRESCU	Flota și Aviația.
ȘTEFAN SOTIRESCU	Cronica Matematică.
S. S.	Cronica sportivă.
„VLĂSTARUL”	Informații.

ACEST NUMĂR A FOST SCOS SUB SUPRAVEGHEREA DOMNULUI PROFESOR V. V. HANEȘ, de către Adrian Necăștil și Șt. Sotirescu

„VLĂSTARUL”

REVISTA LICEULUI „SPIRU HARET”
DIRECTOR: PROFESOR V. V. HANEȘ

GRUPUL REVISTEI:

CANTACUZINO MIHAI, GRIGORESCU VINCENTIŢIU,
LEONIDA LEON, NAGHI COSTEL, NECŞEŞTI ADRIAN,
NEGRUŢZI TRISTAN, POPESCU MIRCEA, SDRŢBICI DAN,
SOLACOLU VLAD, SOTIRESCU ŞTEFAN, VLAD TIBERIU,
VRÂNCEANU RADU, ZAMFIRESCU MIHAI.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: LICEUL „SPIRU HARET”
STRADA ITALIANĂ Nr. 31, BUCUREŞTI

Vlăstarul

Revista liceului Spiru Haret

ANUL XVIII

Nr 5-6

APRILIE 1942

Activitatea liberă a elevilor

Valoarea unei națiuni se transmite dealungul veacurilor prin exponenții vieții sale spirituale. Spiritul românesc a izbutit să înfrângă orice piedici din drumul său, iar cultura românească și-a impus totdeauna creațiunile sale, ca isvorind din profunzimile sufletești ale unei națiuni cu adânci rădăcini în ținuturile în care s'a format.

Spiritul formează esența generațiilor și le determină fizionomia specifică. Oamenii care au aceeași mentalitate, care cred la fel și speră laolaltă, oamenii care realizează o stare colectivă de suflet, se grupează în aceeași generație. Desigur că vârsta are un prim rol în ideea de generație; mentalitatea se schimbă cu vârsta și aceasta datorită poate experienței pe care o face fiecare în viața sa, dar desigur și vârstei însăși. De aceea oameni inflăcrați odinioară de idealuri largi, frământați de entuziasm pentru idei nouă, ajung la bătrânețe protivnici oricăror înovii.

Cu toate acestea, nu vârsta, ci spiritul determină cadrul și limitele unei generații; fiecare generație reprezintă un anumit mediu spiritual și înfățișează idealurile unei epoci.

Admițând esența spirituală a generațiilor, acestea în formele lor de manifestare înfățișează, în prim rând, un caracter dinamic, implică neapărat reprezentarea luptei pentru progres și realizare. Generațiile se etajează neconținut una lângă alta, fiecare reprezentând un tip aparte de viață și concepție socială; dar ele nu sunt lipsite de un raport de succesiune și de continuitate, pentru ca transmiterea patrimoniului social să se facă în mod normal.

Generația de azi.

De realizările generațiilor ce se succed profită generațiunea cea mai tânără. Prin vârstă, aceasta e cea mai vie și mai activă. Ea depune o muncă potrivită pentru înfăptuirea ideologiei ce o însușe-

ștește. Orientarea tinerei generațiuni corespunde oscilațiunilor și transformărilor sociale și economice din epoca ei. E firesc ca ea să ceară să i se ușureze lupta pentru traiu și de aici tendința xenofobă atât de accentuată apare atât de justificată, de aici afirmarea neconținută a nevoii de naționalizare în toate direcțiunile și în toate domeniile de activitate, de aici îndreptarea tineretului către Universități și studii superioare, urmărind ca prin ele să aibă la dispoziție mai multe debușuri pentru viață.

Tineretul din toate țările e naționalist. E mai puțin idealist ca altădată și mai puțin moral ca în trecut: fiecare generație are concepția morală a timpului său și atitudinile ei sunt comandate de această concepție. Tineretul român nu se deosebește de cel din alte părți. Nivelul său cultural, poate, nu e la înălțimea altor țări, dar el e capabil de eforturi puternice și creatoare, datorită unui ideal în care crede și unei concepții nouă de viață. Dar tineretul român a crezut să se întemeze uneori pe forță. Trebuie știut, însă, că forța fără morală e absurdă, precum forța fără pregătire sau pricepere e distrugătoare.

Tineretul trebuie să creadă în forța spiritualității. Spiritul nu poate fi înăbușit cu nimic, căci oricâte i s'ar pune în cale, va reuși să le înfrângă și știința va izbuti să-și impună creațiunile sale, deoarece ea își are izvorul în adâncurile sufletești ale omului.

Tineretul universitar trăește în sfera științei obiective; dar tineretul liceal primește o cultură generală, care să-l facă apt pentru viața națiunii sau să-l îndrumeze spre cultura superioară a Universităților. Singurul instrument care poate întrema sufletul tineretului liceal, în urma svârcolirilor prin care a trecut, este forța prin cultură. Fără a nega puterea exemplului pentru formarea caracterului, socotim că în bună parte, această operație revine

familiei și societății. Școlii îi revine în general, dacă nu în total, formarea inteligenței. Aceasta se resfrânge în mod favorabil și asupra caracterului.

Activitatea liberă a tineretului.

Propaganda întăririi sufletului prin cultură nu se mărginește la orele reglementare de studiu; ea trece dincolo de granițele sălii de cursuri. Ea cuprinde și activitatea liberă a elevilor.

Spre a înțelege aspectele acestei activități, trebuie să ne situăm în domeniul psihologiei și al pedagogiei.

Factorii ce determină activitatea liberă sunt diferiți. Unul este de natură fizică, creșterea, care face să se treacă de la copilărie la adolescență; altul de natură fiziologică, fiind tocmai în vârstă aceasta, între 12 și 17 ani, se întâmplă marea transformare a pubertății; al treilea, de natură psihologică, fiindcă tot acum se face trecerea de la predominarea imaginației la stăpânirea rațiunii.

A disprețui această psihologie și a considera de la început copilul ca o ființă raționabilă, e eroarea concepției tradiționale a învățământului. Dacă învățământul trebuie să ajute la dezvoltarea personalității, nu trebuie totuși să tulbure această dezvoltare printr-o neînțelegere a sufletului tinerilor sau printr-o constrângere neconformă cu psihologia acestora.

De aceea activitățile libere nu trebuie încadrate în categoria activităților obligatorii; ele trebuie conduse numai, printr'un control direct, printr'o supraveghere care nu stingherește. Sensibilitatea tinerilor e extremă, când e vorba de manifestări individuale, isvorite din adâncul ființei lor. Copiii își manifestă individualitatea lor creatoare și școala trebuie să țină seamă de această manifestare și să le satisfacă înclinările naturale.

Nu înțelegem însă prin aceasta că activitățile libere pot înlocui valoarea educativă a culturii generale, obținute prin școala regulată, ci numai s'o întregească.

Condițiunile activității libere

Ca activitatea liberă să dea un folos real, trebuie:

1. să urmărească un scop util, formarea tinerilor pentru viața societății și națiunii din care fac parte;

2. să fie bine organizată;

3. să se facă sub controlul luminat al Statului.

Scopul activității libere se referă la întărirea puterilor intelectuale, morale și fizice ale tinerilor. Aceștia iau direct contact cu viața, în toate aspectele ei trecute și prezente, prin operele marilor creatori de altădată sau prin exemplele vii din timpul lor; își dezvoltă încrederea în puterea lor, procedând la realizarea inițiativelor proprii; își destind nervii cu sporturi utile, evitând excesul unei

activități intelectuale ce poate avea urmări asupra organismului plâpând al copiilor. Observarea directă a vieții reale dă cunoștințelor teoretice și abstracte, puterea și gustul vieții palpitate și o semnificație mult mai adâncă, mai sensibilă a realităților, ține spiritul vecinic viu și deștept, îl face să vadă, să compare, să analizeze, să judece și să lucreze în consecință. Tineretul este energia latentă, care caută să se pună în valoare printr'o acțiune oarecare.

Școala, dacă-și înțelege bine rostul, pune pe elevi în contact cu problemele vieții, dând urmare înclinării personale a fiecăruia, când nu-și poate dezvolta facultățile intelectuale în cadrul limitat al programelor școlare.

Mijloacele ce pot duce la scopul arătat sunt acelea prin care elevii își pot descărca în mod util energia și, deci, demonstra capacitatea individuală, își pot exercita gusturile lor personale și își pot orienta formarea lor către maximum de folos social.

Cunoscând și cultivând creațiunile naționale și universale, elevii învață a înțelege complexitatea vieții umane, a determina funcțiunea individuală în ansamblul vieții sociale, a simți interdependența între toți factorii sociali, a aprecia binefacerile solidarității umane, a limita excesul libertății individuale pentru interesul comunității, a-și achita datoria pe care au contractat-o față de morți și de vii, adică a converti datoria socială în obligație socială.

Organizarea activității libere

Ca ocupațiunile libere ale elevilor să aducă un folos real, trebuie să fie bine organizate. Organizare înseamnă ordine; și ordine înseamnă plan în toate acțiunile lor.

Fără ordine și fără program stabilit dinainte, activitățile libere se transformă într'o risipă fără folos a forțelor tinerești, în sforțări dezordonate sau într'un capriciu accidental al acțiunilor, ineficace, într'un individualism exagerat, care este forma embrionară a anarhiei distrugătoare, vătămătoare pentru organizarea unui Stat civilizat.

Pornind de la această înțelegere a lucrurilor, activitățile libere pot fi împărțite în următoarele categorii:

a) Teatru, cu reprezentarea bucăților clasice din literatura națională și universală, în care se concretizează sentimentele de eroism și marile virtuți.

b) Artele frumoase și Muzica cu deosebire privity la cântecele populare și imnurile eroice.

c) Lucrul manual, cu aplicațiuni practice pentru viață.

d) Cultura fizică; sporturile, excursiunile și călătoriile.

e) Educația morală și cetățenească.

Acestea pot fi organizate prin:

a) Societăți literare, șezători și cercuri de studii, publicațiuni școlare (reviste, anale ale vieții școlare).

b) Comunități de lucru.

c) Ședințe de desen, pictură; sculptură în lemn; planuri arhitecturale; ansambluri corale.

d) Exerciții de educație fizică, pe câmpurile de sport; vizitarea localității și a împrejurimilor; organizarea de excursii sau călătorii în țară.

e) Ore de educație morală, în care se vor releva pilde din viața cetățenească și se vor organiza elevii pentru participarea la operele sociale.

Societățile literare, șezătorile și cercurile de studii contribuie a desvolta în sufletul elevilor, plăcerea pentru literatură și artă, deșteaptă spiritul de organizare și de critică. Școlarii fac aici ucenicia muncii personale; iar școala, la rândul său, găsește mijlocul de a se informa mai desvoltat, de viața elevilor precum și de aptitudinile lor individuale.

Publicațiile școlare joacă un rol important în afirmarea și desvoltarea aptitudinilor sufletești ale școlarilor. Prin ele se afirmă talentele și se relevă originalitatea spiritului. Elevul învață de mic cum se face o publicație; strânge materialul, îl alege cu ajutorul maestrului educator, întocmește un sumar; deprinde tiparul, face corecturi și are satisfacția unei lucrări întocmite și definitivitate de el. În revista lui, poate să enunțe cu mai multă libertate și mai mult curaj, unele idei și sentimente ce-l stăpânesc.

Sistemul educativ al *educației în comun*, prin comunități de lucru sau organizații speciale, adaptate la toate fazele adolescentului, constă în faptul de a pune stăpânire pe copil de mic, până îl consacră ca cetățean. Noua religie a timpurilor de azi e patriotismul. În Italia organizațiile fasciste au făcut naționaliști pe toți tinerii, care înainte erau masoni, clericali, democrați și socialiști. Reînnoirea vechii tradiții române, care electrizează tineretul în Italia, își poate găsi rostul și la noi, care păstrăm în structura noastră sufletească, atâtea virtuți ale marelui neam străbun.

În comunități de lucru, tinerii trăesc, lucrează și se desvoltă laolaltă. În psihologia popoarelor moderne această inovație apare ca un eveniment, mai cu seamă că e opera Italiei, a unui popor mediteran, care era cu totul refractor principiilor de autoritate.

Desvoltarea *culturii fizice* se împletește armonios cu cultivarea sentimentelor celor mai nobile, - ca sentimentul patriotismului, - prin mijlocul

excursiunilor și călătoriilor în țară, în timpul liber, - și în vacanță, - când se pot organiza în același scop și colonii create, întreținute și, în parte, conduse de elevi.

Exercițiile fizice trebuie prețuite nu numai pentru perfecționarea corpului, dar și pentru educația spiritului.

Așa este în Italia, unde viața în comun a tineretului se face prin numeroase manifestații, ceremonii, excursiuni, atât pe uscat, cât și pe mare, tabere, colonii de vacanță. Tinerii din toate părțile țării sunt chemați în aceleași tabere și străbat țara întreagă, așa că și formează o conștiință nouă, unitară, nu regională, despre patrie.

Dirijarea activităților libere

Activitățile libere trebuie efectuate sub controlul autorității de Stat.

Conducătorii învățământului trebuie să ajute la desvoltarea acestor activități, să incurajeze pe profesori în inițiativa lor de a se interesa de timpul liber al elevilor. Societățile școlare să fie cât mai independente cu putință, dar să rămână totuși sub controlul direct al personalului de conducere.

Din această concepție isvorăște - credem - măsura binevenită a Ministerului Culturii de a organiza orele de educație, în afara clasei.

Instrucțiunile trimise de Minister deschid perspective nouă organizării timpului liber al elevilor și normele preconizate sunt de natură a crea o atmosferă ideală pentru sufletul copilului, atât de necesară după svârcolirile ultimilor ani.

După concepția Ministerului, elevul, în acțiunile lui libere, trebuie să-și recapete încrederea în sine, să se înalțe și să recunoască în sineși o valoare, să pornească la inițiative, a căror realizare s'o urmărească cu voință fermă și comparându-se cu eroii faptelor cetite sau văzute să descopere și în el o parte din sufletul acelor eroi.

Organizând un sistem de activități libere, ca cel de mai sus, se va crea pentru tineretul nostru școlar o sferă de preocupări, pe care le socotim mai conforme cu sufletul, năzuințele și înclinările lui, decât neconținuta presiune ce se exercită asupra-i, sub pretextul unei pregătiri pentru viața practică. Recunoaștem că sistemul preconizat de noi plutește mai mult în sfera idealismului; dar acesta e drumul care deschide inimile copiilor. Înarmați cu binefacerile culturii și cu exemplul cules din realizările înaintașilor, ei vor fi vrednici mai târziu să învingă viața cu toate cerințele și suferințele ei.

V. V. HANEȘ

LITERATURA TINERETULUI

Problema culturalizării tineretului, cu toate încercările făcute în această direcție este și astăzi o problemă acută. O latură a acestei probleme o prezintă cartea, cartea cu adevărat utilă și atrăgătoare.

Încercări de a se crea o literatură, spre care tineretul școlar să fie realmente atras, s'au făcut la noi prin creierea unor biblioteci, cu probleme din diferite domenii, fie literare, fie științifice. Astfel au fost vechile biblioteci astăzi epuizate sau înlăturate din circulație: „Biblioteca scriitorilor români“, „Biblioteca Astrei“, „Mineroa“, „Căminul“, „Lumea“, „Biblioteca pentru toți“, etc..

Deși unele dintre ele au împlinit o nevoie, aceea a cunoașterii, la un preț modest, a scrierilor de seamă din literatura noastră și literatura universală, totuși o lacună a acestor publicații a fost lipsa unei mai atente griji în stabilirea textelor reeditate, a ortografiei și punctuației uzuale, precum și lipsa unor studii introductive de prezentare judicioasă a operei și autorului ei.

În ultimul timp se pot constata din partea celor porniți în rezolvarea acestei dificile și complexe probleme, inițiative laudabile. O astfel de inițiativă a fost aceea a D-lui profesor P. V. Haneș de a publica, într'o formă îngrijită, literatura clasică românească, însoțită de comentarii critice. Colecția „Prietenii istoriei literare“, cum se numește seria de publicații de sub conducerea d-lui P. V. Haneș, a avut meritul de a crea un curent în materia de editare a clasicii noastre. Mai toate editările de clasici din ultimul timp („Clasici comentați“, „Editura Cugetarea“) au folosit acest procedeu, pentru întâia dată aplicat în colecția „Clasici români comentați“ dela Craiova, de sub conducerea D-lui profesor universitar N. Cartoian.

Este regretabil însă că aceste publicații s'au limitat numai la o anumită problemă, — literatura autohtonă clasică, lăsând deoparte alte probleme sau domenii interesante pentru cultura tineretului școlar.

Este necesară o publicație cu un mai vast program editorial, în care să vadă lumina tiparului, pe lângă operele clasice de incontestabilă valoare literală, prin care s'a format sufletul atâtor gene-

rații, și operele ce intră în preferința tineretului de astăzi: tehnica modernă, literatura dinamică răscolitoare de clanuri sufletești, vieți ilustre, etc... O publicație care să năzuiască a capta tineretul prin varietatea operelor sau a problemelor, susținându-l de la literatura dubioasă și de scăzut nivel literar, refugiată în chioșcurile de ziare.

O astfel de publicație, încearcă actualmente o nouă editură românească editura *Națională G. Mecu*, cu biblioteca „Națională“, din care, în curând, vor apare primele numere.

Pentru noi tineretul școlar, dornic de o literatură sănătoasă și reconfortantă, astfel de încercări sunt bine venite. Iată deci, arătând încercările de până acum, precum și rolul lor, ținem să arătăm și această nouă contribuție la creierea unei literaturi utile tineretului.

LEON LEONIDA

Glosă pentru cei ce vin

*Când zările se înroșesc în sânge
Incredători pașiți meru'nainte,
Dușmanii însetați în van s'or strânge
Să frângă trupul Patriei prea sfinte.*

*Se'ngrămădesc în negre falduri nouri
A fericirii factă'ncet se stinge
Și plânsul trist se'ntinde'n largi ecouri
Când zările se înroșesc în sânge.*

*Sub binecuvântarea gloriei străbune,
Apărători ai drepturilor sfinte,
Nemuritori, prin marile furtune
Incredători pașiți mereu'nainte*

*Uniți pe veci prin dragostea de țară
De care nimeni n'a putut-o'nfrânge,
Primind loviri sau sărutare-amară
Dușmanii însetați în van s'or strânge.*

*Târziu zidiți prin sânge'ntr'o făptură
Cu plugul ca'n bătrânele cuvinte,
Veți trage brazdă peste cei ce orură
Să frângă trupul Patriei prea sfinte.*

*Să frângă trupul Patriei prea sfinte
Dușmanii însetați în van s'or strânge;
Incredători, pașiți mereu'nainte,
Când zările se înroșesc în sânge.*

AUREL P. MAGIU

„ULTIMA GARDĂ”

Te scump frățior, care te-ai jertfit pentru desrobirea Basarabiei și gloria Patriei, lăsând atâtea dureri în sufletele a lor tăi, prin plecarea ta atât de fulgerătoare dintre ei.

A fost odată ca nici odată... Așa începe orice poveste, a câte unui tânăr Făt-Frumos cu ochi senini ca cerul, ce călărea pe credinciosu-i cal înaripat, gonind în urma balaurului cu șapte capete ce plesnea din limbile-i de foc în urmă-i, spre a înfricoșa pe viteazul Făt-Frumos, care îl fugărea până în infinitatea albastră a văzduhului și nu se întoarce la el acasă până când nu îl făcea să se sfarme în mii de bucăți, umplând văzduhul până în înaltul lui, cu mirosul greu de sângele vărsat de spurcata jivină, răpusă jos de tot, în fundul unei văi de pe pământ...

Așa a vrut Dumnezeu să fie și povestea vieții tale, dragă Nene!

Am venit să te primim la aerodromul tău drag, unde ți-au răsărit și crescut aripile ce te-au purtat în infinitatea albastră a cerului și unde te simțeai așa de bine, purificându-ți sufletul de micimile pământestești, ale celor ce nu te iubeau.

Am plecat apoi pe drumul pe care veneam noi doi în diminețile răcoroase spre Flotilă.

Ne-am oprit alături de aerodrom, unde tu singur, drag frățior, ți-ai ales locul printre sbrătorii ce s'au dus și ei în infinitatea cerului chemându-te și pe tine, ca împreună să-i ajutați pe cei rămași, în luptele înverșunate ce se dau pentru Credința în Dumnezeu și apărarea sfântului pământ strămoșesc!

Se însera, lumea a început să plece și am rămas noi doi singuri, cum am fost de atâtea ori, când mă duceai și pe mine să-mi arăți și să le iubesc, orizonturile nepătrunse ale văzduhului.

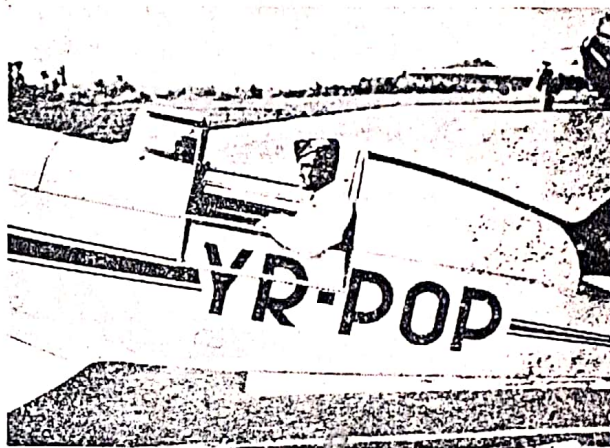
Intunecându-se de tot, nu a mai rămas la căpătâiul tău decât pălpăiala unei lumânări, doi soldați - soldații tăi la care țineai așa de mult - și eu, singurul tău ofițer în această noapte.

Aceasta a fost „ultima ta gardă”, dragă Nene, în noaptea când ai sosit pe aripi de oțel din îndepărtatul pământ pentru care ți-ai dat viața ca un viteaz, în orașul tău drag: București.

Se lumina de ziuă, un cocoș cânta în depărtare

începutul vieții. Spre răsărit, un cer de foc năprasnic ardea orizontul, iar Dumnezeu în bună-tateai, cobora o ploaie dintr-un nor negru cădoliul ce l-ai adus în sufletele noastre, să stingă odată acest pârjol în care ți-ai purificat sufletul și să aducă prin jertfa ta, pacea pe pământ.

Către apus era un cer de un senin clar și albastru, ca ochisorii tăi din copilărie, iar lângă un

nor mic și alb, ce plutea la mari înălțimi, am văzut acești ochisori ce mă priveau cu acea caldă blândete și în timpul vieții tale.

Peste drum la regimentul de artilerie antiaeriană, un gornist a sunat deșteptarea, iar tu nu ai mai auzit-o!

Garda s'a terminat. M'am dus la mormântul dragului tău Pufi Popescu și l-am rugat să fie și aici alături de tine, ca un bun camarad ce ți-a fost și în timpul vieții. Apoi reintrând în capela ți-am spus:

„Dormi în pace frățior drag și scump, căci jertfa ta va fi răzbunată cu prisosință de camarazii tăi aducând prin aceasta victoria finală a Crucii, pentru care te-ai luptat, iar tu vei rămâne veșnic în inimile noastre acelaș camarad bun și drag, ce ne îmbărbăta și ne încurajai, pentru gloria și biruința aripilor românești!”.

Fratele și camaradul tău de armă și aripi.

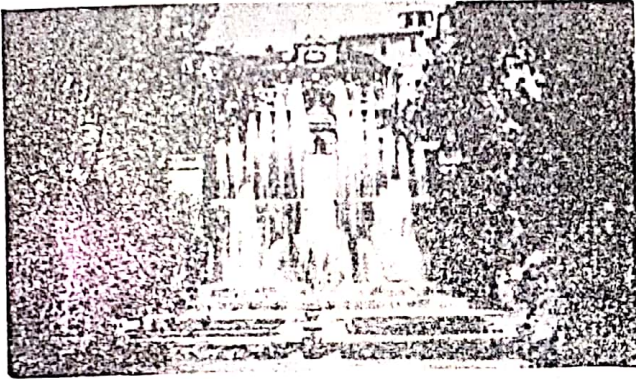
LT. AV. POPIȘTEANU MARIUS

Scrisă azi 30 August 1941, de ziua numelui tău.

Note de călătorie

7 August 1959.

Mă aflu singur la fereastra vagonului de dormit, în trenul care peste câteva clipe va părăsi Bucureștiul, plecând spre Londra prin Timișoara, Jimbolia, Vincovitz, Zagreb, Postumia, Milan, Roma, Paris, Calais, apoi prin ferry-boat la Dover și la Londra.

Ar trebui să fiu vesel, chiar fericit. Pentru prima oară trec granița, neînsoțit de nimeni. Totuși sunt cuprins de neliniște, când, după o ușoară smucitură, trenul se depărtează încet, încet pe peron lăsând în urmă gara de Nord, cu luminile ce îți apar prin negura nopții ca niște licurici, sclipind pe un fond negru de catifea.

9 August

Drumul prin Jugo-Slavia a fost monoton și plicticos ca o zi de toamnă ploioasă. Din fuga trenului, prin fereastra deschisă, se perindau prin fața ochilor mei, aceleași peisagii, aceleași câmpii cu holdele arse de soare și bătute de vânt.

Răsuflii ușurat când, la Postumia, pusei piciorul pe pământul italian. Trenul rămânea în gară o oră, timpul necesar de a vizita celebrele grote. Mă alăturai unui grup de călători. Luarăm loc în niște vagonete electrice, care începură să scoboare în interiorul grotei. Aveam impresia că scobor spre fundul pământului. M'am lăsat înșelat de un cer albastru, cu stele și de boarea plăcută a nopții, iar acum îmi este frig. Stalactitele uriașe, colțuri de stâncă, îmi zâmbesc grotesc, ca niște vedenii în imaginația unui copil bolnav, cuprins de febră. Aerul umed îmi izbește fruntea. Mă înfior, zgribulindu-mă în haină.

11 August.

Trec granița Italiei, locomotiva cu cărbuni a fost înlocuită cu una electrică, care gonește ca un demon cu 260 Km. pe oră.

Ajung la Veneția la orele 3 p. m. Mă plimb ca ori ce străin prin „Piazza“, dau mănăcare porumbeilor în fața bisericii sf. Marco, iar la urmă fac un „tur“ pe „Canale Grande“ cu gondola, în schimbul câtorva centime. Zidurile reci ale caselor, udate de apa stătută a canalelor, dau un aspect pitoresc acestui oraș. Mă întreb cum se poate locui în „demi-solul“ acestor clădiri. Gondolierul mă lămurește că din cauza igrasiei, numai de la etajul I, aceste case sunt locuibile. Ciocul gondolei turbură liniștea unei ape rău mirositoare; în spatele meu gondolierul, cu rama în mână, pare un zeu al mărilor cu tridentul.

Florența 15 August.

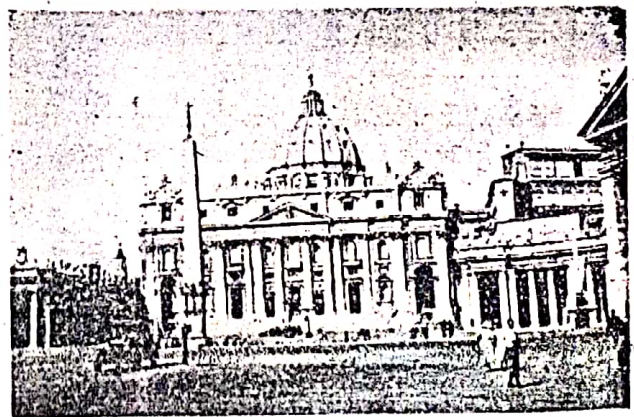
Pașii mi se îndreaptă fără voia mea spre cimitirul orașului. Mă așteptam să găsesc morminte îngrijite, cu flori multe, cu o cruce albă de marmoră la căpătâiu. La intrare trec pe sub o arcadă monumentală de piatră, care poartă niște inscripții.

Apuc pe o alee străjuită de verdeață. La dreapta mea, un car cu boi în mărime naturală, sculptat în marmoră albă, pare că vine spre mine. Măresc pasul. Mă simt urmărit din urmă de privirea blândă a animalelor insufleteite de geniul unui artist.

Murmur fără voia mea: „Arta e eternă!..“
Din depărtare, Domul ridică spre cer fumuseța stilului gotic. Legiuni muzicante de îngeri slăvesc faima nepieritoare a Florenței.

Roma 20 August.

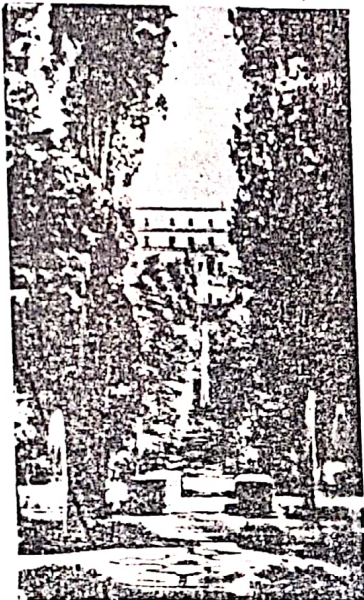
Privesc cu ochii în lacrimi spre biserica Sf. Petru cea mai mare biserică din lume.

Între coloanele acestei biserici te simți atât de mic, atât de neînsemnat, încât fără să ai gândul de a face filosofie, te întrebi: „Ce e viața?“ La intrare sunt oprit de paznic, care îmi explică că nu pot pătrunde înăuntru, deoarece am venit

îmbrăcat indecent (în cămașe fără mâneci) și cu aparatul de fotografiat. Mă întorc la hotel, îmi iau haina, îmi las „Kodacul” și astfel pot intra.

Biserica este în formă de potcoavă. Înăuntrul ei se găsește de fapt alte 6 biserițe, fiecare cu icoanele, statuile și orgile lor. Apăs pe clapa uneia dintre orgi. Un șmopot face să răsunе întreaga catedrală, spargându-și mișcarea. Viața de-aici măcarat mă păimântat. Cu pașii târăgânați, împovărat de cei

35 de ani de serviciu, paznicul se apropie de mine zâmbindu-mi compătimitor: „Stranieri”.

Într'un colț un bătrân se roagă, ingenuchiat în fața unei statui.

Fac la fel. Mă rog!..

Pe scara îngustă, în spirală, urc cele 785 de trepte care duc spre turla bisericii. De sus văd întreaga panoramă; cele două orașe: Roma veche și Roma nouă. În „piaza” Veneția, lume multă. Se face schimbarea gărzii. La mormântul eroului necunoscut, o delegație japoneză depune o coroană de flori. Mă simt obosit, privind atâtea lucruri noi.

Roma 23 August - Vatican -

Vaticanul, un bazar oriental.

Un magazin de jucării, în care eu, copil, nu știu la ce să privesc mai întâiu.

Un colț de paradis.

Cine spune că „a vizitat” Vaticanul într'o zi și că a văzut totul se înșală. Ar trebui să ai cel puțin trei perechi de ochi, pentru a privi deodată în toate părțile.

Pe jos mozaicuri fine, în toate culorile pe care le atingi cu sfaia.

Deasupra capului picturi celebre, semnate: Leonardo Da Vinci, Rafael Sanzio, Verrochio și Coregio, te îmbie din cadrele lor masive, cu culorile lor suave.

Statuete de marmoră par'că-ți vorbesc.
E o lume de vis și de'nchîpuiре.

Roma 24 August.

Am vizitat catacombele. Ghidul ne dă explicațiile. Pe pereți sunt urmele făcute de creștinii asupriți de vechii romani. În niște hrube zac resturile unor oseminte, mărturia unor vieți de mult apuse.

Într'o chilie un călugăr se roagă, neîntrerupt de vizita noastră. În batistă iau puțin pământ de lângă osemintele înalbite de ani, ca niște crăci de mesteacăn pe un drum de țară. Lipsec mâna de zidurile reci. Gestul acesta instinctiv, ia forma unei mângâeri de laudă.

Câte taine n'au păstrat ele!..

Câte rugăciuni n'au ascultat!..

Tivoli 25 August.

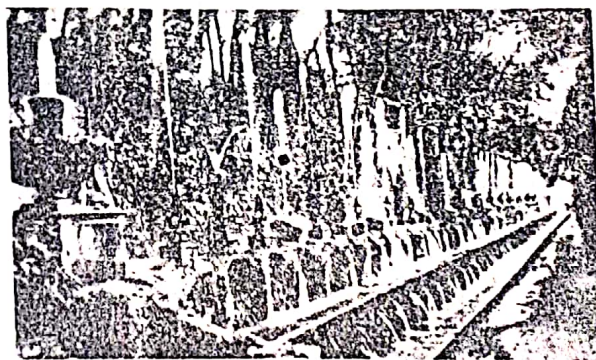
Villa d'Este, pentru locuitorii acestui orașel, situat la câteva leghe de Roma, este o adevărată comoară, o sursă nepuizabilă de bogății, care atrage în fiecare an tot mai mulți vizitatori.

În grădina vilei, fântânile arteziene: Rometta și Dell'ovato, în susurul lor, istorisesc povești, pe care dacă vrei să le înțelegi, nu ai decât să-ți apleci urechia, întocmai cum pe câmp te apleci pentru a culege o margaretă răsleață, ce-ți răsare în cale.

Grădina este formată din trei terase, pietruite cu bucăți mari de marmoră, înconjurate de flori și palmieri înalți.

Scări și drumuri pe sub bolte trandafirii, duc spre vilă. Covoarele groase, îți înăbușe pașii.

Tablourile din perete reinvie o epocă ce nu mai este!..

Duci mâna spre cap, ca pentru a simți părul pudrat al unei peruci. În saloanele spațioase ale vilei D'Este, totul îți apare vechiu, totuși atât de nou.

30 August. Palermo - Sicilia.

Am părăsit Italia, pe bordul unui vas, plecând spre Marsilia.

ANDREI BARDESCU

Insăilări pe arniciul gândului

...Când stai incovoiat, cu corpul încordat, gata de fugă, timpul ți se pare lung, ca un tren de marfă, ce-și șerpuește, vagoanele, pe-o șină pierdută în nevăzut, peste care ai vrea să sări. Cui rând, voiu trece peste terasamentul unei linii ferate, barieră la care am jinduit opt ani, astfel cum copilul, infometat de noutate, își cere libertatea. În față, mi se respiră acelaș marfar nesfârșit, vamă la granițele a două lumi, ce-am visat de atâta vreme c'o las în urmă. Clipele sunt ore și orele-s zile, iar timpul se târăște leneș, ca un melc, tinzând par'că să se 'ntoarcă la anii vechi, barând calea spre lumea nouă...

Pentru tine, se sbate o mamă, dându-ți viață, pe drumul căreia pornești, la început cu îndoielnici pași, apoi cu din ce în ce mai multă siguranță că ești destul de pregătit pentru orice. Și te înveți să suferi, primind amarul desamăgirilor. Faci ochii mari și te îmbeți din nectarul zărilor, intinzi buzele uscate, să ți le sărute adierea lui Zephyr și-ți lași palmele, căuș, ca să primești, ca într'un potir, licoarea boabelor de rouă. Dar zărilor se 'ntunecă și-alunecă nouri negri de furtună, vântul se 'ncruntă, în vâjăit de crivăț ce-ți arde buzele, iar palmele-ți îngheață, sub ropotul țărăit al mărgăritarelor de rouă, schimbate'n mazăriche. Prima oară, lași nezăgăzuit șuvoiul lacrimilor, apoi plângi mai puțin, până ajungi să te înveți și stai neclintit, ori de câte ori se schimbă zâmbetul zilii în cobit de noapte, pe aripi de vifor. Înainte, ți se menține, ca prin păclă, profilul unei veșnice „fata morgana”, speranță iluzorie, spre care 'ntinzi mâna, dar, care, de fiecare dată, când s'o prinzi, se pierde'n nesfârșitul pusteii, dinaintea ochilor umbriți...

Opt ani, am fugit, fără răgaz, îndrăgostit de-a-~~ceastă~~ „fata morgana”; am iubit-o și nu i-am dat odihnă nicum. Acum o simt, deabia târșindu-și pașii, obosită. Și poate o voiu prinde. Dar, de iubit, n'o mai iubesc; avea farmecul ei, atunci, când, în plină vigoare, mă făcea să-mi presar goana cu blesteme, dar adorând-o. Acum e sfârșită și curând va cădea, lăsându-mă s'o prind, dar nu voiu avea satisfacția ce-o visam. Și, poate,

voi regreta fuga anilor din urmă, dar, sigur, n'am să uit, alergând după o nouă „fata morgana”, balsamul și 'ncântarea speranței, dăruite de cea veche.

Cel ce va veni după mine, acela care-mi va ocupa locul și care-și va pune, ca și mine de-a-lungul a opt ani, servieta, gemând de cărți, în pupitru, simți-va oare, mângâind, cu palma catifelată, lemnul scrijilat al băncii, încrustate în ea lacrămile mele și tremurul încordat al orelor de spaimă? Va sta și el, ca mine, cu ochii înmărmuriți spre aurul soarelui de afară, ce-și va prelinge sulile prin ferestrele largi, în vreme ce-i vor țâcăni în urechi, adeseori plictisitor, picurii vorbelor sacadate ale unui dascăl excesiv de conștiincios? Va pune și el un roman de aventuri sub tartojul unei cărți de școală, sau sbura-va cu gândul într'ăiurea, purtat pe aripile unui vis feeric, isvorit din versurile gingașe ale *Eliei Cazimir*, dintr'un volum citit într'ascuns, pe tremurul genunchilor? Ori, poate, însuși va fărâmița aluatul gândului și-și va trudi ochii minței, retzând coada unui șir de cuvinte, sau trăgând de ea, să-l lungească, adăogând ici un apostrof, colo o virgulă, ca versul să-și toarcă, ușor, fûiorul de basm...

...iar pe bancă, în colțul din stânga, vei găsi, prietene, numele meu. Lemnul pupitrului se schimbă cu fiecare nouă clasă în care pășeau și era acelaș, totuș; acelaș, pe care l-am mângâiat în prima clasă, când, cu ochii mirați, am urmărit perindarea profesorilor la catedră. În banca aceasta am lăsat, întâiași dată, să se imbete styloul de laptele fôilor unui prozaic maculator de istorie, pe care am însăilat, cu aurul adolescenței, ingerașii inaripați ai rimelor. În banca asta am plâns prima oară burghiul unui „insuficient” și-am răs la primirea celui dintâi. „exceptional”. De aici, trezit, ca din visare, de chemarea dascălului de „lătinească”, mi-am dus pașii, grei și somnolenți, lângă doliul tablei, ca să-mi continui tăcerea buimacă, pecelului de „nota doauă” și tot aici m'am întors cu fața numai zâmbet, în mână cu carnetul de școlaritate, pe care se lăfăia un „zece”, sclipindu-și încă cerneala neuscată.

...și, poate, mai târziu, n'ai să mai spui că viața de școală a fost grea și urâtă. Ai să-ți dai seama că nu-i astfel, ci doar tristă, uneori. Mie mi-au fost dragi totdeauna tristețele. Ce rost ar mai avea bucuria și albul zărilor speranței, fără fărâmə neagră de regret? N'ar fi fost onest timpul petrecut în liceu, de-am fi împărțit doar pâinea laudelor și-a notelor bune în catalog? Cu ce-și trăiește viața de școlar unul, care stă țintuit ore întregi, cu ochii infipți în ai profesorilor, pentruca apoi, întors acasă, s'o ia dela început, sau - mai bine, - să-și continue încordarea, cu capul plecat pe maldăre de cărți și caete? Cred că el însuși nu are satisfacția deplină, atunci când, la șirul de „zece“, i se mai alătură unul și, desigur, în inima lui, duce sămănța unei tristeți apăsătoare că e el, ori că nu-i altfel, la fel cu acela, care vede, sau care ia viața de școală ca pe o porțiță de divertisment, ce are drept rod, pentru el, doar note proaste și observațiuni. Pentru aceasta din urmă, ca și pentru primul laudele, observațiunile sunt obișnuite, s'a deprins cu ele, însă, ca tot ce-i obișnuit, îl dor făcându-l să dorească schimbarea.

Cândva, când anii de școală se vor fi fumuit de-a-lungul drumului meu, voi regreta, poate, că n'am fost și eu un „elev Solace“, elev, astfel decretat de profesori și colegi, „model“. El, la rândul-i, va regreta că nu mi-a semănat și amândoi vom privi în urmă-ne, socotind timpul adolescenței ca prost petrecut. Poate... acum însă mi-e drag să mă știu astfel cum sunt și nici mă gândesc să mă schimb. Uniformizarea vieții de școlar, cu nclintirea ochilor pierduți pe albul cărților didactice, sau cu menținerea veșnic sub imperiul unei forțe centrifugale, având drept punct central clădirea liceului, n'are drept rezultat decât distrugerea personalității și ajungerea la o prematură și forțată bătrânețe. Intre marginile abrupte ale existenței, stă, șerpuiindu-și ușor firul, un drum de mijloc, ce cumpănește, într'un tot perfect, fărâme din fiecare extremă. Ca, ajuns pe culmile vieții, să poți privi cu dragoste anii de școală, lăsați în urmă, trebuc ca, în cursul lor, să fi reușit această închegare a extremelor, să fi bătătorit calea de mijloc.

...iți amintești, bătrâne dascăl al limbei lui Virgil, cum iți frământai bolta tâmpelor cu degete nervoase și-ți purtai palmele prin argintul părului mușcându-ți buzele și străpungându-mă cu săgețile în flăcări ale ochilor, pe mine, cel care „poate, dar nu vrea“, elevul ce-și strângea infigurat palmele în pumni, cu capul în pământ și nescotând o vorbă? Ți-amintești de puzderia de „două“ cu care imi umbriseși rubrica, oră de oră, când plecam la loc, la fel ca lecția trecută, anunțându-mi

colegii, cu aceeași mină de blazat că „mai picase unul“, în vreme ce-ți simțeam în spate arsura privirilor? Dar, iarăși, iți amintești, desigur, și clipele acelea, când am întins sfios caetel de teză întărită, pe care-ai parcurs-o sceptic, cu încruntare în privire. Te-ai înseninat deodată și te-ai întors spre mine cu ochi noi, limpezi de bucurie. Elevul din față-ți nu mai era cel care „poate, dar nu vrea“, ci acela care „a putut pentrucă voise“. „Exceptionalul“ ce mi la-i dat, fără ezitare, ți-a dăruit fericirea, - cuvântul nu-i tare, - de a fi reușit să scoți ceva din mine. Te-ai bucurat mai mult decât atunci când puneai o notă bună unui consacrat „elev model“ iar eu, asemeni, am simțit mai îmbătătoare aroma primei note, trecând de „cinci“, ce mi-o dăduseși, decât dacă ași fi fost deprins cu ea.

Viață de școlar... strânsă însăilare a soarelui din răs cu sarea lacrimilor... sublimă împreunare a speranțelor aurite cu indolierea regretelor și cioburile viselor...

Mi-am țesut vise, le-am inbinat pe canavaua gândului, le-am simțit crescând în pieptu-mi și-am stors lacrimi fierbinți, văzându-le sfărâmate...

Școală... Mi-ai dat atâtea răni însângerate dorurilor, mi-ai călcat atât de des spuma năzuințelor mele cu glodul prăbușirilor și, totuși, nu te urăsc...

Te iubesc, mereu imi vei fi dragă și voi regreta despărțirea de tine, numai pentru mătăniile insorite, ce le-ai adăogat la șiragul mărgelilor de lacrimi...

Mi te voi păstra în gând, așa cum te-am primit și mi-ai fost: prietenă de chin și de surăs...

Te voi regreta și, poate, mă vei regreta și tu...

COSTEL NAGHI

Singur

*Plângând, pătrund scânteele de stele,
Imbălsămând căscioara mea cu vise
Redeschizând porțile închise,
Destramă'n picuri gândurile mele...*

*Prin crăpături miresmele de nalbă,
Le-aduce vântu'n freamătu-i pustiu
Condeul mic m'așteaptă ca să scriu
Privind duos la foaea încă albă?*

*Singurătatea-mi tulbură dorinți
Și tainic ca o soră, mă sărută:*

„Prietene, tristețea ta tăcută,

„Mă doare și pe mine, tu nu simți?...”

NICU TRONARU

DURERI

Un glas duos o strigase, Liliana tresărind din gândurile ce-i năvăleau în minte mai multe ca niciodată astă seară, porni încet spre odăișa în care sta de obicei măicuța. Locuiau singure de câțiva ani, într'o mică fermă de lângă Vatra Dornei, având ca vecini două familii ce locuiau doar vara în vilele trufașe de peste drum; în spatele fermei într'o căsuță modestă locuia familia contabilului Dumitriu.

Cei trei copii ai acestei familii împreună cu Liliana, aduceau prin felul lor tumultos de viață, voia bună în părțile acelea. Cunoșteau munții cu văgăunele lor, văile adânci, codrii înalți înfricoșători și pâraiele numeroase din împrejurimi, mai bine ca orice călăuză, glasurile lor limpezi răsunau din zori și până noaptea târziu, când înceta jocul cu făcliile „de-a haiducii”. Conducătorul jocurilor era Dănel, fiul mai mare al domnului Dumitriu cu care se mai vedea Duminica la Sfânta bisericuță de pe dealul Otului, iar animatorul și inventatorul focurilor era drăcușorul doamnei Apostol, Liliana.

Măicuța o strigase ca să meargă să deschidă domnului ce se vedea la poartă. Se inserase și răcoare serii mângăia părul bălai al Lilianei, sufletul primăvară parcă prin antene nevăzute, presimțiri rele, la vederea unui domn elegant îmbrăcat la poarta lor.

Curios, gândi ea, dar fu repede întrebată de străin:

— Pot vorbi cu mama dumitale?

Sfioasă îi deschise poarta frumos lucrată și îl conduse spre prispă unde venise măicuța. Străinul începu să-i vorbească încet întinzându-i un plic; Liliana plecă pe poartă gândind, ce nesuferit e străinul acesta cu gâtul în proțap, prima impresie asupra gulerelei tari; lasă că-l pedepsim noi, ne-a călcat teritoriul.

Scoase un strigăt războinic în noapte și oastea lui Dănel se adună în curând în jurul ei, ascultându-i planul de atac asupra străinului.

„Gelule, adu repede o frânghie, Dănele, tu stai în curte, eu în șanț și ținem frînghia de câte un capăt, când trece el o ridicăm în sus. Abia instalați și iscoada se înapoie strigând: Vine fanariotul!”

Cobora repede străinul, cărarea, în noaptea răcoroasă, trecu peste frânghie, ce imediat se ridică în sus, piciorul drept se împiedică și un moment oprit facultativ în pământul jilav cu pantalonii de culoarea oului de rață, străinul se ridică furios, patru răsete argintii cu ecourile prelungi, însoțeau furia călătorului.

Isprava aceasta o plătită frații Dumitriu, prin lecția primită în curând de la tatăl lor.

Liliana, intră plângând în casă, așezată lângă măicuța ei, îi povesti ce i-au făcut străinului și bătaia ce o ia Dănel și frații lui, din cauza ei. Lacrămile calde, mărgăritare neprețuite, cădeau pe mâinile măicuței iertătoare, ce o mângăiau cu nemărginită dragoste, plângea și ea lipindu-și obrazul cald de părul Lilianei, începu printre lacrimi să-i spună scopul vizitei acelui personaj străin de locurile lor. „El vine să te ia la București; te va lua de lângă mine, ne vom vedea rar, dar ne vom iubi la fel, nu Liliana? Plânsul le înecă, durerea vie ce o simțea mama prin plecarea fiicei, era egalată, prin despărțirea Lilianei de toate lucrurile dragi din lume. În noapte târziu, mama și fiica simțiră că dragostea le-a contopit sufletele într'unul singur, un tot unitar indestructibil.

— Nu măicuță, nu ne putem despărți, să nu te am în fiecare zi lângă mine, să nu mai văd codrii înmugurind primăvara, cum înflorește natura în mijlocul căreia se desfășoară atâta viață, să nu mai aud murmurul pâraielor, freamătul codrului în noapte, când ne jucăm „de a haiducii”, să mă despart de păsările mele, de prietenii mei buni, nu pot să plec din raiul meu, ar însemna să-l urăsc pe tata fiindcă mă smulge de aici, plânsul îi înăbuși glasul în miez de noapte.

Trecură zile, trebuia să plece.

Trei persoane nu se puteau obișnui cu ideea despărțirii, mama, Liliana și Dănel.

Seara dinaintea plecării, Dănel i-a spus serios, nemaî făcând groșițe în obraji roșii, acum palizi:

— Liliana, mergi cu bine, voi veni și eu la București ca bursier, împreună vom duce pe acele meleaguri, flacăra sufletului nostru bucovinean.

— Te aștept cu drag, Dănel, fu răspunsul Lilianei și ochii îi se umplură de lacrimi.

În zori plecarea spre București, în automobilul luxos al tatălui ei. În timpul drumului zadarnic, încerca să-i schimbe aspectul trist, prin glume și povestiri diferite, nu reuși nici măcar în parte și Liliana rămase înaintea cu aerul omului ce a pierdut totul în viață.

Munții și codrii în primele raze de soare, i se păreau mai minunați ca oricând, evocându-i amintiri frumoase, ce întăreau durerea sufletească în care se afla.

Durerea și bucuria laolaltă alergau spre București, gândurile Lilianei rămăneau cu îndărătnicie în urmă, în raiul ei.

Într'un târziu adormi rezemându-și delicata frunte de umărul unui tată fericit ce-o săruta duos, ducând-o spre București.

MIRCEA BOTEZ

plimbare în munții noștri

multe ori stau și mă întreb, dacă au fost sau devărate vremurile de acum doi sau trei ani, fericirea și pacea domneau aproape peste tot era noastră, când Ardealul sfânt cu frumusețea primă în adâncuri razele soarelui de pe românesc.

tr'o vară a anilor trecuți, mă găseam cu pămei la Borsec.

in Borsecul acesta așezat pe coastele a doi și m'am hotărit să fac împreună cu tatăl meu, cursie spre satul Bilbor, peste muntele Făgetel. Astfel am început a depăna de dimineață firul lui, care, printre bătrânii fagi, se îngusta până poteca dispăru și călăuza ne duse prin frunță încă umed, în singurătatea pădurii.

am mers o bucată de timp, până am dat de dișul unui torent.

ce aici am luat-o în sus și din piatră în piatră suim până în vârful muntelui, la o stână. Acolo locul unde sătenii bilboreni se opreau pentru mas. Am ajuns acolo la amiază și după un scurt mers, în care ne-am potolit foamea, am pornit pe urmele călăuzei, care ne ducea mai înainte.

puteam observa acum mai bine frumusețile naturii: arbori, pasări, râul ce curgea liniștit pe lângă și departe în ceață siluetele perfect geometrice munților Călimani. Era frumos tabloul acesta, dar, că mai atrăgătoare pentru mine era ținta călăuzii, mai ales că nu întâlnisem, nici un sătean când prin acele locuri.

după o oră și jumătate a apărut Bilborul în fața noastră.

cum veneam din depărtare, ne făcea impresia că sătuleț pus în vitrinele bucureștene, atât erau albe zidurile caselor. În realitate el este un sat mare, locuit numai de Români și este dintre cele din regiunile unde elementul unguresc n'a avut să se așeze. Ne putem da ușor seama de precizările acestui fapt, aici în munți, bilboreni cei mai curați Români. La marginea satului întâlnim un cioban care suna din bucium, scoțându-și sunete jalnice și prelungi. Totuși firea-i părea veselă și nici o urmă de tristețe nu se zugrăvea în chipul lui.

mi-am pus întrebarea mai târziu și nu fără răsunet când mi-am dat seama că asupririle îndurate influențat atât de mult sufletul lor încât nu au avut să dea cântece vesele și deși liberați, cântecele au continuat să străbată văzduhul ardelenesc, în ecou al durerilor trecute.

am continuat calea noastră spre a vedea satul și nu puteam sta prea mult, fiindcă soarele se ridica și gând să se oblenească după creștele ma-

sive ale munților. Totuși am prins cu vederea multe lucruri, dar ce m'a lovit mai puternic în ochi a fost felul îmbrăcămînții lor. Fetele și femeile purtau maramă pe cap, cojoc de piele și fote roșii cu negru, iar în picioare opinci, bărbații, niște pălării tari pe cap, cioareci și opinci unii chiar și cisme. Ar părea banal a spune lucrurile acestea, dar exteriorul arată mult din interior și bunul simț curățenia și mândria de sine și a lor săi, din care se naște mândria națională, reies de aici.

Am străbătut satul în lungime până la primărie o clădire destul de interesantă și atrăgătoare.

Când să plecăm înapoi, fiindcă nu mai aveam călăuză, primarul ne-a căutat un băiat, să tot fi avut douăzeci până la douăzeci și cinci de ani, voinic și înalt cu ochii negrii și vioi care-i jucau în cap ca două mărgele. Cu zâmbetul pe buze a venit să ne conducă înapoi.

Și duși de Nicolae Zănoagă ne-am îndreptat spre casă...

La începutul drumului a tăcut și după ce ne-a observat bine, încet, încet, i s'a deslegat limba. Ne-a întrebat de unde suntem și după ce l-am lămurit a început să ne povestească și el despre viața sa.

Am ajuns din nou sus pe munte. Acum soarele intrase în nouri dinspre apus și-i înroșise pe margini ca o mantie cu purpură. Deodată Zănoagă ne spuse să stăm pe loc și tiptil, se apropie de un bolovan îl ridică iute și se asvârli asupra cuiva. După un răstimp îl vedem că vine cu un ghem alb în mână, prinsese un șoricel alb de câmp. În tâmplarea ne descreți frunțile și ne dădu prilejul unui mic popas.

Odihniți am început să scoborim pe firul văii torentului. Din întunecimea codrului ieșea o ceață ce se răspândea, tot mai mult. Prietenosul nostru conducător, care mergea înainte, ne mai arăta din când în când câte o fragă pofticioasă pe marginea drumului.

Eu le-ași fi cules pe toate, dacă n'ar fi fost în spate un cumpănitör al faptelor mele, tata. Pe înserate am intrat în Borsec. Noi care credeam că Nicolae Zănoagă va rămâne să doarmă acolo, l-am chemat la noi acasă dar Nicolae a refuzat în minunatu-i dialect ardelen.

„Musaiu e să ajung diseară acasă!”. Și a plecat cu aceiași pași măsuțați, și siguri, pierzându-se după cotul ce-l făcea drumul spre Bilbor.

Acest colț din Ardealul sfânt, este viața Românilor asupriți. Sunt totuși sigur că ei vor rămâne neschimbați acolo unde sunt.

Și căsuța lui Nicu Zănoagă cu livada cu fân este tot acolo și sigur că și el mai așteaptă ca mulți alții să-și mai vadă frații.

DAN MIHĂILESCU

Traian Bârsu

Colțul celor mici

A fost odată... Așa mi-aș fi început povestirea, dacă Traian Bârsu, eroul povestirii mele, ar fi fost eroul unui basm sau al unei povești. Dar vicața lui a fost prea grea ca să mai poată fi privită ca un basm sau ca o poveste.

Intr'o magazie veche, cu acoperișul innegrit de ploii, mohorâtă ca o închisoare, gata să cadă la pământ din clipă'n clipă, stă culcat pe un așternut de paie, Traian Bârsu, un băiat ca de vreo 13 ani îmbrăcat sărăcăcios, cu părul blond, cu ochii albaștrii cu gândul departe...

Traian își amintește cu durere, de o zi de toamnă cu cerul plumburiu, când armatele românești se retrăgeau triste într'o tăcere mormântală, când tot ce era românesc începuse să fie ascuns, când au ocupat satul lui, și din ochi îi picură câteva lacrimi pe paiele ce-i servesc de așternut.

Apoi, după câteva zile nu s'a mai auzit niciun cuvânt românesc, căci așa dăduse poruncă împărăția, și jandarmii cari se plimbau țanțoși pe ulițele satului, cu pene de cocoș la chipiuri, de-abia așteptau să calci porunca și apoi fără să mai fii judecat, înfundai pe viață, temnița.

... Era o zi de iarnă prin Februarie. Traian se ducea spre școală, Crivățul aducea cu el fulgi de zăpadă și măzariche, biciuind obrazul lui Traian și adăugând la durerea-i sufletească și pe cea trupească. Altădată, el nu simțea nici crivățul, nici zăpezile, nici lapovițele, căci atunci se ducea la școala românească. Pe când acum...

Dăduse „Impărăția” ordin ca să se înființeze școli noi, în locul celor românești și părinții cari nu-și trimiteau copiii la școală erau considerați ca trădători și tratați după vechia metodă temniță, bătăi, chinuri, adesea chiar moartea.

Insfârșit Traian Bârsu ajunge la școală și intră în clasă. Copiii nu mai erau veseli ca altădată și pe fețele lor triste se oglindea durerea fiindcă își dădeau seama că din „fii de stăpâni” au ajuns „fii de iobagi”. După câteva clipe intră în clasă și învățătorul ungar. După ce făcură rugăciunea și apelul, începură lecțiile. Prima oră avea istoria. Dascălul începu să povestească și pe moment ce trecea, el se inflăcăra și mai și, până când începu să ponegrească pe Români, să le dea diferite numiri ca „Valahi pu-turoși” și să-i arate ca pe niște incapabili să se conducă singuri.

În acest timp Traian, care învățase istoria Românilor cu un an înainte, când nu fuseseră încă subjugăți, se tot frământa în bancă, ar fi voit să plece, să nu mai audă aceste cuvinte de batjocură pentru neamul său.

...„După cum vedeți, copii, voi Români, ați fost totdeauna iobagi, căci noi, vă dăm voie să stați pe pământul nostru, însă numai ca iobagi”.

Atunci Traian nu mai putu răbda, se sculă în picioare și zise; „Noi, Români, n'am fost totdeauna iobagi. Noi am fost și stăpâni!”.

Dascălul rămase întâiu incremenit, apoi se repezi la Traian ca o furtună și începu să-l lovească cu pumnii și cu picioarele oriunde nimerea, și după ce văzu că nu mai dă nici un semn de vicață, ieși din clasă mai mult în fugă.

Câțiva băieți mai noi, îl stropiră cu apă rece și după ce se încălzi puțin la sobă, plecă spre casă.

Așa a început calvarul lui...

Când ajunse acasă, găsi toate lucrurile răvășite și pe tatăl și mama sa, nicăieri. Un vecin îi spuse că a văzut mai devreme niște jandarmi cari băteau la ușa casei lor. Atunci înțelese Traian care-i adevărul și întors în casă începu să plângă. Apoi ieși pe prispă și se uită în toate părțile, doar o vedea venind pe cineva. În zadar.

Începu să rătăcească în neștire pe ulițele satului, purtând în minte icoana părinților săi... După câteva săptămâni de chinuri sufletești și așteptări zadarnice, Traian își dădu seama că îi mai rămânea un singur lucru de făcut. Să treacă „dincolo”. Dar îl țineau prea strâns legat pământul, casa, satul și locurile pe unde copilărise, și atunci se dădu în luptă titanică: De o parte satul, cu amintirile, cu trecutul, de cealaltă parte viitorul.

În zorii unei zile de primăvară, Traian luă drumul pribegiei, Când ieși din sat, făcu o rugăciune, sărută pământul uned de rouă și lăsând în urmă Sângeorgiul depe Mureș, porni spre România.

După două săptămâni de mers anevoios ajunge la graniță. În aceiași noapte, mai mult târându-se pe brânci, trecu granița „dincoace”.

A doua zi ajunge la Sibiu unde se sui într'un tren de marfă și în câteva zile veni la București.

Cine să fie vânzătorul de ziare, cu ochii albaștri, cu părul blond, îmbrăcat sărăcăcios? E el! E Traian Bârsu! De dimineața dela 5 până seara la 11, el aleargă incoace și'ncolo vânzând ziare. Teancul de ziare este prea greu pentru el, dar trebuie să alerge și să strige și el ca și ceilalți vânzători de ziare, căci altfel ar fi muritor de foame.

Și timpul trece... A trecut primăvara, a venit vara, a venit și-a trecut împreună cu toamna și'ntr'o geroasă zi de iarnă a răcit. El vinde și-acum ziare și-și scuipe plămânii roși de boala nemiloasă.

Trece timpul ca un vis și a venit și primăvara... Nouă ne-a adus bucurii și necazuri, naturii o haină nouă, și frumoasă, iar lui Traian i-a adus în dar vicața veșnică.

Bat clopotele Raiului... Se deschid porțile cerului să mai primească un inger...

GH. STĂNESCU
eleo cl. IV-a

SECOLUL XVII

Aspectul politic al secolului XVII e hegemonia Franței și absolutismul Regelui Soare. De aceea, vorbind de acest secol, mă gândesc la Franța, și, gândindu-mă la Franța, mă gândesc la stăpânul ei, Ludovic XIV.

Aspectul literar al aceluiași secol e clasicismul, ilustrat de scriitorii francezi Racine, Molière, La Fontaine, Boileau, complecțai de cei doi cenzori ai moralei, La Bruyère și Ducele de la Rochefoucauld, intru cât primul a lăsat cea mai exactă descriere a societății contemporane lui, iar al doilea exprimă filosofia aceleiași societăți.

REGELE

Richelieu și Mazarin asiguraseră preponderența Franței în Europa, și începuseră lupta pentru stabilirea absolutismului regal. Pacea din Westfalia, ca și cea din Pirinei, pe lângă măriti teritoriale, aduseseră Franței liniștea din partea dușmanilor ei: imperiul habsburgic și regatul spaniol. Colbert reorganizase armata și finanțele Franței, lucru ușor de făcut în urma sgârceniei lui Mazarin; fronda se terminase cu înfrângerea nobililor francezi, cari-și pierduseră pentru totdeauna puterea lor de suzerani medievali. În aceste împrejurări, la 1661, un rege tânăr, mai apt pentru diplomatie și războiu, decât pentru administrație interioară, ia conducerea Franței în mâinile sale. În politica externă o serie de războaie norocoase, desăvârșește hegemonia Franței. Copil încă, Ludovic XIV trăise trista experiență a Frondei, care-i sădise în suflet dorința de desăvârșire a absolutismului său personal. Victorios, frumos, plin de orgoliu, având la dispoziție imensele resurse ale unui stat puternic și bogat, ridică palate splendide, încurajează artele, susținând scriitorii (Racine, Molière), pictorii (Rigaud, Mignard), arhitecții (Mansard, Perrault), sculptorii (Girardon, Coustou) și alți nenumărați cari au împodobit castelele Regelui (Versailles, Trianon, Marly). Tot odată, pentru a governa conform principiului său „L'état c'est moi“, Ludovic XIV se înconjoară de oameni capabili, credincioși lui, lipsiți de orgoliu și independența nobililor; sunt burghezi ridicați prin valoarea lor proprie (Colbert, Fouquet, Le Tellier). Astfel, în Franța, în vremea Regelui, acea „noblesse d'épée“, se ridică aristocrația spiritului („noblesse de robe“ de pildă), dar tocmai pentru aceasta, secolul XVII e o epocă eminentă aristocratică; până și creațiile literare erau dedicate unei elite capabile să savureze o tragedie de Racine, de exemplu. Nobilimea franceză, atrasă de luxul curții, începe să părăsească saloanele, venind să-și cheltuiască nebunește veniturile

pentru a fi pe placul Regelui. Nevoia să facă față exigențelor strălucirii Regelui — Soare, nobilii încep să se imprumute dela burghezii bogați, stăruind prin a săraci și a se mulțumi cu o mică rentă acordată de Ludovic XIV. E unul din mijloacele monarhului absolut de a reduce la nepuțință această aristocrație orbită de plăceri.

Secolul lui Ludovic XIV e comparat cu secolul de Aur al lui Pericles sau August.

Totuși risipa regelui, războaiele nenumărate, impozitele grele fac ca mizeria internă a Franței să crească — miniștrii nu mai sunt la înălțimea evenimentelor; Colbert a murit; comerțul și industria intensificate de el, încezesc acum. Louvois a murit și el. Fouquet e disgrățiat. Vrednicii burghezi cari l-au slujit pe rege cu credință, au dispărut. Iarna cumplită din 1709 sporește nenorocirea. Ludovic XIV, după câțiva ani petrecuți în reculegere, în mijlocul morților nenumărați cari seceră familia și pun tronul în pericol, moare ca rege pios, recunoscând greșelile unei vieți particulare scandaloase (1715).

LITERATURA

O literatură în care imaginația e totdeauna supravegheată și temperată de rațiune și de observarea realității, o literatură sobră, compusă cu grije, în care totul e echilibrat, o literatură care nu studiază sufele excepționale, cazurile particulare, tipurile unice ale omenirii, ci tipurile generale, o literatură în fine care condamnă viciile și exaltă virtuțile, este literatura clasică a secolului XVII.

Intr'adevăr, principiile lui Pascal, reinviate de Boileau, criticul acestui secol, cuprindeau ca recomandări de frunte impersonalitatea („le moi est haïssable“), grija formei („Si j'écris quatre mots, j'en effacerai trois“), precum și temperarea fanteziei (supranumită „la folle du logis“).

Asupra acestei literaturi, saloanele literare au avut o influență hotărâtoare. Meticuloasele și interminabilele analize ale sufletului, au făcut posibilă crearea unor personaje din tragediile lui Racine, ale căror pasiuni sunt așa de general umane, încât au făcut nemuritoare piesele acestui scriitor. Ca și în comedile lui Molière, tipurile zugrăvite în aceste piese se ridică la înălțimea unor simboluri, capabile să trezească adânci ecouri în sufletele spectatorilor de oricând și oriunde. Avarul lui Molière e de fapt „prototipul“ omului arghirofil, e un „tip psihologic“. Cu totul altfel e însă Père Grandet; diferența se vede: personajul lui Balzac e un „tip social“, legat de mediul său, precizat în timp și spațiu. La Fontaine e poate cel mai reprezentativ

al acestei epoci. Idealul său e viața ușoară, instictivă. Impreună cu Molière, acest om reprezintă în literatura clasică a tradiției o situație între atitudinea creștină și doctrina onă. În fabulele lui la Fontaine, temperanța se împletește cu prudența, dorința de plăcere cu efortul timpului. Opera sa de seamă a fost apreciată în secolul XVII. A fost foarte apreciat de vreun nobil bogat, fără să aibă viața ocrotită de vreun nobil bogat, fără să aibă răspundere, fără nici o obligație, afară de răspunsuri ocazionale de laudă la adresa propriului său.

OMUL DESPRE OM.

Omule, tu ai cunoscut destul de bine pe contemporanii tăi. El a zădărnicit omul secolului XVII, egoist, libertin, nestatornic, frivol, ocolind totul din interes, incapabil de un sentiment sincer și durabil, mai capabil de un efort mare decât de o virtute mijlocie și de a face fapte laudabile din vanitate, în moduri în moravurile sale, ca și în ideile și în acțiunile. A uitat poate respectul arătat religiei de oamenii ai secolului al XVII-lea, cari oricât ar fi fost, se întorceau smeriți, din fața lui Dumnezeu. Dovadă: Regele

Ludovic XIV, ideal caracteristic al gentilomilor acestei epoci; tot astfel Racine, și mulți alții...

Și în această direcție (a idealului despre om), saloanele au avut un rol însemnat. În contact cu doamnele distinse, inteligente și culte din acel timp, bărbații se rafinează, sentimentele și ideile lor îmbracă forme suple, elegante. Omul ideal al secolului XVII e un „causeur” spiritual și politic, lipsit de vanitate, cu gusturi fine și care știe să trăiască după cum se vede un om de calitate de sine înșiși cari fac din el un om de societate înaintea de orice. Cam la aceasta se reduc atribuțiile unui „honnête homme” — un asemenea om era o podoabă a saloanelor prețioase, gata la un răspuns prompt sau un compliment fin, capabil să petreacă ore întregi în discuții asupra profunzimilor și subtilităților sufletului, să „disece un suflet până în cele mai fine cute”, după o expresie a timpului.

În încheiere, trebuie relevat caracterul de fenomen unic în istorie, al secolului XVII. Între austeritatea și „cruzimea” profund creștină a Evului Mediu și atmosfera Renașterii, atât de caracteristică prin cultul marilor personalități și prin amestecul de imoralitate și sublim, secolul XVII realizează ceva ideal: o îmbinare fericită.

DAN SDROBICI

U Z I C A . . .

am vorbit iar cu Iri. Din mulțimea de idei de idei pe care vreau să ni le împărtășim, mi-a venit în minte un gând care ne-a amăgit: și am vorbit despre acordurile muzicale. Ne-am amintit momente adânc întipărite în minte, momente trăite, cu sufletul plin de freacă și armonii, cu notele ce se alungă și se întâlnesc.

Am adânci și grave ale „Preludiului” lui Beethoven, auzite întâia dată, i-au dat impresia a durerii invinsului în luptă. Iată cuprinsul bucurii, cum l-a înțeles ca: Somnul letar, somnul e mort, atmosferă lugubră, funebră, profunde, în octave; omul se scoală, vede lumina deasupra capului, muzica are un ritm accelerat; se sbate, se luptă, vrea să vadă lumina; muzica își dă impresia luptei, îl vezi mișcându-se convulsiv, se repede, cade, iar se repede; se ridică de tot, aceleași note groase dela început atât de funebre și de triste, note ce se mișcă încet, în neantul în care a intrat omul.

Mi-am amintit acea seară de coșmar dela 29 August 1940, la Predeal. Era pace încă, în Sud, la noi, dar svonuri erau multe. Se anunțase la radio o încercare de sbor a avioanelor deasupra țării noastre. Era sfârșitul verii, și lume puțină în Predeal; în singurătate, te infricosezi mai ușor. Am stat atunci cu aparatul de radio deschis cu speranța de a auzi o desmințire a neliniștirii comunicat.

Mi-era somn, eram turburată am așipit. Se cânta la radio o sonată de Schumann, pentru pian. Revenea acolo un leit-motiv, care începea cu notele înalte, încet, încet, crescendo repede, ca o rostogolire de bulgări, până ce valul se oprea într'un acord profund. Și iar începea. Aveai impresia a două valuri ce se aruncau unul spre altul, din cele două părți ale pianului, pentru a se întâlni, lovindu-se brusc într'o notă.

Sonata avu un sfârșit, și se transmise apoi un concert de muzică orchestrală. Auzeam muzică

de război, plină de energie, un marș spre o cetate trâmbiți - mobilizare - în mijlocul haosului instrumentelor disonant deslănțuite. Vedeam, simțeam cum dintr-o parte, și din alta, veneau, ne ocupau, ca valuri repezi și destrugătoare, și se loveau de Carpați la aceeași notă.

Mă sbăteam, mă răsuțeam: coșmar. Nu mă puteam deștepta. În sfârșit: Ce-i! ce-i? Mobilizare? „Don Quichotte” spune Nina „de Richard Strauss”. „Ali”... deci tot coșmar...

Măreață muzică în suverana ei disonanță! Vezi pe Don Quichotte, cu zale strălucitoare, cu coiful ridicat, cu lancea'n vânt, călare pe Rosinanta, venind ca valul repede spre morile de vânt. Se lovește, stă. Dă înapoi. Trâmbiți. Pornește iar, rostogolind pietre în jur, se lovește de aceleași obstacole - aceleași note.

Apoi în mijlocul oilor. Belice, belice, lancea lui Don Quichotte și copitele Rosinantei fac praf și spomot mult. Iar se repede, iar stă. Marionetă cu sârme, nu cu sfori.

Pornind pe calea aceasta, îmi aminteam toate bucățile muzicale ce-mi plac, și retrăiam emoția clipelor când le-am auzit. Ce splendori, ce bogății sufletești cuprind acordurile imbinat armonios de simțul muzical al geniului!..

Am revăzut tablourile ce-mi erau evocate de „Scenele caucaziene” de Ivanoff. Viața Cazacilor din Caucaz, este oglindită în muzica acestei bucăți ca în cartea lui Tolstoi „Cazacii”. Revine și aici un leit-motiv, cântat în tempo diferit. Când e cântat rar, plin de energie și de siguranță, e marșul biruitor al cazacilor cu căciuli pe ureche, călare pe caii furați dela triburile de peste râu.

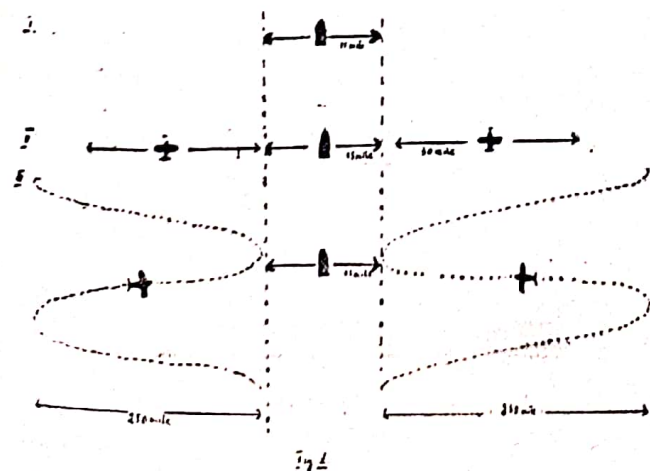
Același motiv, cântat vioi și vesel, evocă sâr-bătoarea culesului viilor, în toamnă. Vezi fetele cu surtuțe colorate, cu basmale roșii și albastre, cu rochii infoiate, învârtindu-se în vârtejul horei. Și vezi cazacul care bea din plosca cu rachiu, intră în joc, ia o fată de mijloc, o sărută și o suie pe cal. Totul estompat în praful auriu ridicat de picioarele jucăușe, însoțit de sgomotul ronțăitului semințelor de floarea-soarelui, pe care le mănâncă leneș cei ce privesc din pragul ușei.

Vezi multe și simți multe, căci orizonturile muzicii n'au margini, și bogățiile ei sufletești cu greu le poți cuprinde, căci ajungi la un moment în care te simți copleșit de frumusețile fără seamăn exprimate în armonii.

IRINA TEODORESCU
Liceul „Regina Maria”

FLOTA ȘI AVIAȚIA

Una din cele mai mari probleme militare ale acestui războiu, este lupta dintre flotă și aviație și cooperarea lor în diferitele misiuni ale unei armate.

Părerile sunt împărțite, discuțiile continuă și vor continua până la sfârșitul războiului, când cele mai perfecționate arme și metode vor fi fost experimen-

tate. Să analizăm pe rând diferitele situații, în care s'ar găsi o escadră navală în luptă.

1. O escadră compusă din bastimente grele în patrulare pe ocean. Pericolul submarin a crescut în ultimul timp foarte mult. Singurul mijloc eficace de apărare este protecția aviației. Iată un exemplu de modul cum ar putea fi protejat un crucișetor, navigând fără escortă.

Pe figură se poate observa marea siguranță pe care o prezintă patrularea avionului, lansat cu catapulta, pentru crucișetorul navigând singur, lucru ce se întâmplă de foarte rare ori, deoarece protecția i-o formează aproape întotdeauna câteva distrugătoare. Această patrulare are ca rezultat micșorarea pericolului submarin și anunțarea vaselor de război inamice, cari s'ar putea găsi în apropiere, deci posibilitatea de a fi atacat prin surpriză, este exclusă.

Desigur că patrularea avionului nu poate fi continuă, dar ea se produce în zonele cele mai primejdioase.

Ceeace am arătat mai sus este cazul unui singur crucișetor. Este lesne de închipuit ce complexă este patrularea avioanelor într-o escadră, în care se află

...e, cari au câte 4-5 avioane la bord. Nu
 ...de cazul, când din escadră face parte și
 ...de avioane.
 ...uzie, siguranța escadrei este enorm mărită
 ...area avionului.
 ...ecția convoaielor. Securitatea marilor con-
 ...slăși reprezintă un factor esențial al răs-
 ...onvoaielor de peste 100 de vase nu mai
 ...meni. E dela sine înțeles că și vulnerabi-
 ...este mare. In soțirea lor, intră toate ti-
 ...vase de război, dela torpilor și corvetă,
 ...irăsat și port avion. Această puternică pro-
 ...cerută de pericolul constant de posibilități
 ...nit de sub apă, de la vasele de suprafață
 ...din partea bombardierelor. Pe lângă unele
 ...comerciale, transformate în baze de hidra-
 ...lângă bastimentele de război, cari posedă
 ...or, câteva avioane, principalul rol îl joacă
 ...l, ducând între 60-90 de avioane.
 ...cestea, cea mai mare parte sunt avioane,
 ...avioane) cari au posibilități mult mai mari,
 ...răre, cât și în atac. Bombardierele în picaj
 ...e torpiloare și-au dovedit pe deplin efica-
 ...lângă acestea port-avionul prezintă marele
 ...a posedă avioane de vânătoare, datorită
 ...decolaj și aterizare.

...ta navală. În acest caz, chiar dacă avionul
 ...ă efectiv la luptă, el servește de observator
 ...ei, comunică toate mișcările vaselor și a-
 ...ența de noi unități inamice.
 ...rol însemnat pe care îl mai indeplinește
 ...te protecția unei flote, adăpostite într'un

...sta încheiem tratarea despre cooperarea
 ...flota. Rămâne ca în cadrul unui articol
 ...esvoltăm rolul purtătorului de avioane, teh-
 ...lării, aterizării de pe acest fel de vase și
 ...care se face catapultarea avioanelor. Rezu-
 ...em alcătui următorul tablou.

aviației în
cu flota	{	1. Protecția unei escadre navale
		2. Protecția convoaielor
		3. Intervenția în lupta navală
		4. Protecția aeriană a porturilor
cum la lupta aviației contra flotei. Aci s'a
elementul surpriză, pentru că un atac aviatic
poate avea loc decât în apropierea coastei
comandant responsabil își va lua toate mă-
și navighează în aceste ape.		
{	1. cu bomba	1. de pe port-avion
		2. de pe coastă
{	2. cu torpila	1. av. { de pe port avion
de pe coastă
		2. Hidravion

...zăm fiecare caz în parte.
 ...cu bomba. El poate fi efectuat de bom-
 ...raza mică și mare de acțiune. Prima ca-
 ...e mai folosită, iar a doua numai contra
 ...comerciale.

Atacul contra unui vas de război se poate face
 dela înălțime mare, cu precizie mică, sau cu multă
 siguranță dar dela înălțime mică cu mare precizie, dar
 avionul înfruntă tirul puternic al apărării anti-aeriene.

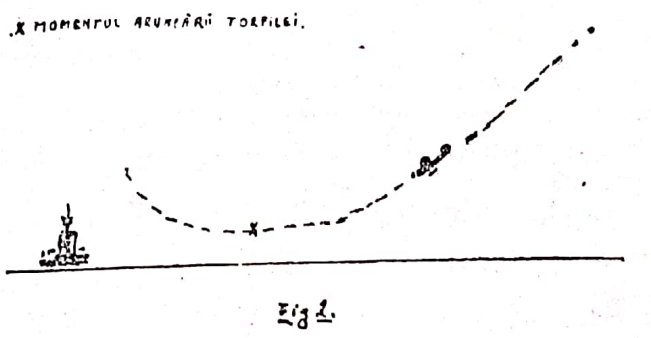
Atacul în picaj, cel mai întrebuițat, oferă artileriei
 anti-aeriene o țintă bună. Cu toate acestea, și cu
 tot numărul mare de guri de foc anti-aeriane nu face
 decât să stânjenească cât de mult picajul, însă ră-
 mâne în seama cuirasei să invingă bomba. În materie
 de cuirasă, se poate spune, că s'a ajuns la maximum
 de grosime fiindcă o trecere peste această limită a-
 duce micșorarea armamentului. Deci, cu toată apă-
 rarea formidabilă a vaselor de război, singurul răspuns
 la atacul aviației nu poate fi decât tot aviația de
 protecție.

Dacă aviația este atât de puternică, cuirasatul nu
 va dispărea cu timpul? Faptele dovedesc că nu. Și
 iată pentru ce. Cuirasatul este unitatea care dă pu-
 terea unei flote, fiindcă într'o luptă navală superio-
 ritatea armamentului său este decisivă. Cu toate pro-
 gresele aviației, cuirasatul va rămâne. În războiul
 actual s'a dovedit că un atac eviatic asupra vaselor
 de linie cu protecție aeriană nu are mare rezultat.
 Putem să spunem că vasul de linie (cuirasatul) repre-
 zintă valoarea raportului dintre atac și apărarea
 aeriană.

Când aviația face un mare pas înainte, se mărește
 și eficacitatea atacului, dar și eficacitatea apărării.
 cu aceeași cantitate. Deci valoarea raportului nu se
 schimbă.

Această părere este însoțită de construcțiile de
 cuirasate în Japonia și Statele Unite, cari pun în șan-
 tier vase de 45.000 tone.

II. Atacul cu torpila. Această metodă este foarte
 întrebuițată în războiul actual. Ea prezintă avantajii
 și dezavantajii pentru atacant, fiindcă prin însăși na-
 tură atacului, artileria antiaeriană este foarte efice.
 Iată schema, cum se produce o astfel de lansare a
 torpilei.

Apoi lansarea trebuie să se facă cu pricepere
 fiindcă trebuie să se țină seama de viteza vasului,
 de cea a torpilei și de vânt. De obicei cele mai efi-
 cace atacuri cu torpile se fac asupra vaselor din port.

Cu aceasta încheiem și sumara trecere în revistă a
 rolului aviației, în atacul ei contra flotei.
 Drept concluzie putem să prevedem viitorul luptei

navale ca o luptă acro-navală, în care rolul covârșitor îl va juca nava purtătoare de avioane, cu o foarte mare protecție antiaeriană. Desigur că strategia aeronavală va evolua continuu, dar schimbări senzaționale nu se vor produce așa de curând.

Privind viitorul, putem afirma că, în lupta marilor armate moderne, aviația și flota, vor avea rolul principal, fără de care o armată de uscat nu va putea să acționeze cu succes.

DINU TĂTĂRESCU

CRONICA MATEMATICĂ

1) Să se verifice egalitatea

$$\frac{\sin 2b}{\sin^2(a+b) - \sin^2(a-b)} = \frac{1}{\sin 2a}$$

2) Să se verifice egalitatea

$$\frac{\sin^2(\cos^2(a-b) - \cos^2(a+b))}{\cos^2 a (\sin^2(a+b) - \sin^2(a-b))} = \frac{t g^2 a}{t g^2 a}$$

3) Se dă binomul $(12 \times \frac{2}{3})^{45}$

Să se găsească termenul 37 și al 29-lea.

4) Să se găsească volumul unei piramide triunghiulare înscrisă într-o sferă de rază 1 așa ca să aibă valoarea maximă.

II. care este în acest caz raportul între latura de bază și muchia piramidei.

5) Să se prezinte grafic funcția.

$$\frac{x^5 - 3x^4 + 5x^3 + 15x^2 + 4x - 12}{x^2 - 5x + b} = 0$$

6) Se dă o funcțiune periodică $J = \cos x$

I. Să se găsească suprafața cuprinsă între curbă și $x >$ pozitiv.

II. Să se construiască un cerc cu centrul pe axa JJ' și tg în origine la axa xx' care are suprafața de 2 ori mai mare ca cea găsită în curba de mai sus.

III. Prin punctele de intersecție ale celor 2 curbe și prin punctul $II(r, 0)$ se vor duce 3 drepte. Să se scrie ecuațiile lor.

($J = \cos x$ se va considera în perioadă completă).

ȘTEFAN SOTIRESCU
cl. VIII

CRONICA SPORTIVĂ

Activitatea sportivă a liceului nostru, a fost în această lună foarte fructuoasă.

În campionatul interșcolar de Wolley-Ball, echipa noastră, bine aleasă de Dl. Prof. D. Ionescu a reușit una dintre cele mai frumoase figuri.

Astfel în prima etapă, după un joc disputat spiriștii și-au însușit primul match în dauna Lic. Titu Maiorescu.

Ținând seama de scorul de 15-5 și 15-10 și mai ales de faptul că majoriștii sunt finaliștii campionatului trecut, victoria spiristă este demnă de toată lauda.

În cel de al doilea match echipa noastră s'a prezentat și mai frumos.

Întâlnind pe eternii rivali ai noștri, elevii dela „St. Sava” spiriștii au jucat cu multă ambiție și au re-purtat o frumoasă victorie, Etapa a doua a avut loc în spațioasa sală de gimnastică a Liceului nostru.

Această victorie adăugată la prima ne arată ca spiriștii câștigătorii ai seriei respective și unii dintre cei mai serioși candidați ai râvnitului Trofeu pus în joc. „Cupa Transilvania”. Întreaga echipă a depus mult suflet remarcându-se în deosebi Fizzoti, Sotirescu și Vlad.

Cea de a doua surpriză a campionatului a constituit-o galeria spiristă. Tot atât de bine antrenată și tot atât de puternică ca și echipa de Wolley-Ball galeria noastră a încurajat tot timpul pe jucătorii noștri și a contribuit și ea la frumoasele victorii spiriste. Echipa de Wolley-Ball le mulțumește pe această cale.

În numărul trecut anunșasem intensă activitate sportivă pe cari o depun colegii Ghindă și Iarmolinschi. Din eroare sporturile preferate au fost trecute invers. Facem cuvenita rectificare... Ghindă se antrenează pentru campionatele de ping-pong și Iarmolinschi pentru campionatele de haltere și Lupte greco-romane.

S. S.

FORMAȚII

u în licee.

Octombrie, 1941, elevii din grupa a IV-a
nostru au făcut o șezătoare pentru răniții
Z I 317, din localul liceului nostru.
mul a fost prezentat printr'un duet comic,
de *Jecu Emil* și *Stănescu Niculae*. Au recitat:
Mihail, *Gândacul*, și *Popescu Victor*, *Rugă-*
în urmă, a lui *Coșbuc*; *Albuleț Radu* o poezie
St. Maria, și *Oltul lui Goga*; iar *Jecu Emil*,
chiriașului grăbit, de *Topirceanu*; *Mama*, de
Iltitaru; *Tunul și plugul*, de același.
muzicală a fost susținută de: *Grigoriu*,
u *Mihai*, acompaniat de *Viorica Simion*, pre-
le corurile conduse de *Actarian Emil*.

program asemănător — s'au adăugat numai
recitate de *Caracaș Corneliu* (Eroilor noștri)
Simniceanu Stelian (Din viața militară) ca și
introdactiv rostit de *Georgescu Mihail* — a avut
ua de 9 Noembrie 1941, a doua șezătoare
răniții dela spitalul lieului „Mihai Viteazu”.

a de festivități a școlii primare No. 25 s'a
ziua de 8 Februarie 1942, a treia manifestare
a eceleași grupe.

mul a început cu un cuvânt rostit de *Simion*
i a continuat cu recitări de poezii patriotice
ractive, executarea la pian a două sonatine
Viorica Simion, și coruri.

tea doua a programului s'a jucat comedia
ct a D-lui *Bassarabescu*, „Ovidiu Șicană”.
stribuție făceau parte d-rele *Ortansa Caracaș*
a *Simion* și elevii *Stănescu*, *Jecu*, *Georgescu*
aulian *Florea*, *Caracaș Cornel*, *Constantinescu*
escu *Traian*, *Greabu*, *Spineanu Puiu* și *Simion*
ele dintre tablouri a cântat la acordeon
cu *Aristide*.

le de 15 și 23 Martie 1942 elevii aceleiași
a jucat — la Școala primară No. 24 și la
ostru — comedia D-lui *Marin Iorda* „Vin

uția este compusă din elevii *Stănescu Niculae*,
Georgescu Mihai, *Caracaș*, *Paulian Florea* și

Serbarea liceului nostru.

In cadrul activității extra-școlare, s'a dat la liceul
nostru o serbare înainte de vacanță — S'au recitat
poezii în limbile română, franceză și germană — Câteva
exerciții de gimnastică, completate de piesa de teatru
„Vin bobocii” a D-lui *Marin Iorda*, au încheiat ser-
barea. Corurile excelent conduse de D-l Prof. C.
Palade au contribuit la succesul categoric al serbării.

Asistența la școala primară de băeți No. 25.

Liceul nostru a luat sub ocrotirea lui elevii săraci
ai unei școlii primare. Fiecare dintre elevi a contri-
buit cu cât mai mult posibil la sprijinul micilor școlari.
S'au distribuit alimente și îmbrăcăminte la 106 școlari
și s'au împărțit 7000 lei, bani rezultați din donații și
beneficiile serbărilor date de elevii liceului. Totodată
Tătărescu Dinu din clasa VI-a s'a obligat să ajute cu
1000 lei lunar un elev al acestei școlii primare. Alți
cinci elevi au subscris pe numele a cinci băeți săraci
și meritoși, cinci titluri de inzestrare a 1000 lei.

Activitatea societății de lectură

In cadrul orelor de educație morală, societatea de
lectură „Luceafărul”, de sub conducerea D-lui Pro-
fesor V. V. Haneș, depune o vie activitate. Iată pe
scurt numărul ședințelor, cari se țin in fiecare Marți,
la liceul nostru:

Ședința I. (28 I. 1942). Comunicarea de deschi-
dere o ține *Dl. Bardescu Andrei*, despre „O că-
lătorie prin Jugo-Slavia, Italia, Franța, Spania și E-
gipt”. Expusă într'un stil îngrijit, lucrarea D-sale a
reușit să atragă atenția unui numeros auditoriu, atât
prin bogăția imaginilor, cât și prin noutatea impresiilor
infățișate.

Ședința II. (4 II 1942). Subiectul acestei ședințe
a fost *Ion Creangă*. In cadrul ei, a vorbit *Dl. Bar-*
descu Andrei despre „Viața și opera lui *Ion Creangă*”
Conferința a fost deosebit de substanțială.

Am mai avut lucrări cu acelaș subiect D-nii *Teo-*
dorescu Aristide și *Silvestru Ștefan*, primul insistând
asupra legăturilor lui *Creangă* cu *Junimeș*, iar al doilea
subliniind personalitatea marelui scriitor.

Ședința III. (18 II. 1942). În ciclul „Ion Luca Caragiale” *Dr. Ionescu I. Tr.*, își dezvoltă lucrarea sa reliefând mai ales viața foarte sbuciumată a scriitorului. Conferința sa a interesat mai ales prin introducerea redării unor întâmplări necunoscute până acum.

După *Dr. Ionescu Tr.* ia cuvântul *Dr. Popescu Victor*, care prezintă o amănunțită și justă analiză asupra operelor lui Caragiale, subliniind caracterul social al comediilor lui. Sub vestmântul ușuratic al râsului, ne ascunde ironia amară provocată de starea societății românești din veacul al XIX-lea.

Incheindu-se acest ciclu, *Dr. Grigorescu V.* „Pacificul în literatura apuseană”. D-sa începe prin descrierea câtorva imagini ale Pacificului, găsește în ele motivele de inspirație ale lui Pierre Loti și incheie înțe de venirea albilor, cu starea actuală, în care mașinismul a transformat primitivitatea încântătoare.

Ședința IV (24 II 1942). În cadrul subiectului „chestiunea orientală” *Dr. Solacolu Paul* și-a dezvoltat conferința D-sale, remarcabilă prin precizia expunerii faptelor istorice. D-sa începe cu istoricul de căderii imperiului otoman, care a dat naștere la formarea statelor balcanice și sfârșește cu analiza conflictelor internaționale, rezultate din complexitatea de interese, ve le prezenta Orientul Mijlociu, pentru marile puteri.

Ședința V. (3 III 1942). În această ședință au vorbit D-nii: Solacolu Vlad, Herbay și Cernovodeanu.

Dr. Solacolu Vlad vorbind despre aventură și poezie, a insistat deosebi asupra antitezei caracteristice dintre viața și opera lui François Villon.

Dr. Herbay a făcut o expunere a atmosferei Evului Mediu, expunere care a plăcut prin exactitatea aspectelor în care a fost prezentată această epocă a istoriei.

Dr. Cernovodeanu, tratând despre romanul exotic francez, a subliniat marile personalități ale lui Claude Farrère, Pierre Benoit și Pierre Loti.

Din mulțimea romancierilor exotici moderni, se desprind trei figuri masive: *Pierre Loti*, *Claude Farrère* și *Pierre Benoit*.

Pierre Loti ne-a lăsat o sumă de romane, aproape fără intrigă, prin care fapt ele nu se deosebesc prea mult de încântătoarele sale descrieri de călătorii.

Personajele romanelor sale sunt, în general, ființe cu sentimente simple, pentru al căror destin el simte o milă nespusă.

În concluzie Loti rămâne ca cel mai mare scriitor exotic impresionist francez.

Claude Farrère ne apare, ca mai puțin atent la frumusețile naturii, mai interesat de acțiune. În general, Extremul-Orient cu civilizația sa străveche, dar și corupția sa actuală, l-a atras mai mult, iar cele

mai frumoase pagini ale sale sunt cele în care este vorba de Indo China, China și Japonia.

Claude Farrère a excelat și în nuvela exotică cu subiect fantastic.

La *Pierre Benoit* descrierea naturii cade definitiv pe planul al doilea, acțiunea ocupând locul întâiu. Romanele sale sunt mai mult de aventuri, intriga lor este romnescă, stilul clar; nu se poate spune că nu are greșeli, dar peste toate planează ingeniozitatea sa de scriitor.

Personajele sale de prim plan sunt eroinele, care fie candido sau perverse, fie dezinteresate sau venale, sunt destinate de soartă de a fi fatale bărbatului care le iubește. Cu toate că romanul exotic este reprezentat azi mult mai ilustru de autorii englezi, în special de *William Somerset Maugham*, totuși cei cari iubesc romanul exotic, care să redea cel mai bine culoarea locală vor continua să citească mereu pe fermecătorul Loti, cu care iubesc Extrem-Orientul, pe *Claude Farrère* iar cei pe cari îi interesează mai mai mult acțiunea, pe *Pierre Benoit*.

Ședința VI (10 III 1942). Au vorbit D-nii: *Negrutzi Tristan*, *Tătărescu Dinu* și *Teodorescu Aristide*.

Dr. Negrutzi Tristan, vorbind despre „artă și morală” a arătat că s-au format trei teorii: una care consideră artă ca morală; alta care o consideră ca imorală și a treia, pe care a susținut-o D-sa, arta pentru artă (adică problema moralității în artă nu se mai pune). Bazându-se pe studiul D-lui *Enrico Ferri* „Les criminels dans l'art” colegul nostru combate prima teorie. Apoi cu ajutorul exemplor date de Mozart, Beethoven, o combate pe a doua. În sfârșit, aducând argumente în lavoarea celei de a treia teorii, colegul nostru ajunge la concluzia: „Moral și imoral, sunt convenite ce pot pune probleme în alt domeniu nu în artă, deoarece arta este floarea cea mai de sus, cea mai albă și cea mai parfumată a unei rădăcini care se numește joc”.

Dr. Tătărescu Dinu, tratând despre origina limbilor moderne și în special a limbii franceze, a căutat să arate înălțuirea faptelor istorice cu evoluția culturală a unui popor.

Dr. Teodorescu Aristide incheie seria comunicărilor prin prezentarea poetului persan Firdusi, a cărui operă a influențat concepția filosofică și poetică a lui *Mihail Eminescu*.

Ședința VII-a (17 III 1942).

Ședința din 17 Martie a fost destinată prezentării câtorva studii ale D-lui *Ministru al Instrucțiunii Publice*, *Prof. Ioan Petrovici*.

Sтамбулиу D-tru despre „Reflexii asupra medio-critității”.

Zamfirescu Mihail o expunere despre „Filosofia frumosului și teoria sublimului”, din „Kant” studiu D lui *Prof. Ioan Petrovici* despre Kant.

Din „Studii istorico-filosofice” *Sdrobici* a prezentat câteva pniga inchinate memoriei lui *Titu Maiorescu*.

Institutul de Arte Grafice
CĂRȚILE BISERICEȘTI
Str. Principatele Unite 60
B u c u r e ș t i
e. 154/942

PREȚUL 25 LEI